

N:o 119.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch; gifven Stockholms slott den 7 april 1905.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Ernst Meyer.

Förslag

till

Förordning

angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch.

1 §.

För punsch, som säljes till förtäring på stället, så ock för punsch, som eljest inom riket säljes till annan än den, som innehar rättighet till minuthandel med eller utskänkning af brännvin, skall, i den ordning nedan sägs, erläggas en särskild afgift, beräknad efter sextio öre för hvarje liter.

För punsch, som ur riket utföres, erlägges icke stämpelafgift.

2 §.

Punsch, som i 1 § afses, må icke säljas annat än i slutet kärl; och må vid försäljning icke användas andra kärl än

dels *buteljer* om en sjättedels, en tredjedels, en half, två tredjedels eller en liters rymd,

dels *krus* eller s. k. *damejeanner* om tre, fem eller tio liters rymd och

dels *ankare* och *fat* om tio, tjugu, fyrtio eller femtio liters rymd.

Vid bestämmande af kärlets rymd må afseende ej fästas därvid, att rymden öfver- eller understiger måttet

för *butelj* om en sjättedels, en tredjedels eller en half liter med intill två centiliter,

för *butelj* om två tredjedels eller en liter med intill fem centiliter,

för *krus* eller *damejeanner* med intill tio centiliter och

för *ankare* eller *fat* med bråkdelen af en liter.

3 §.

1 mom. Hvarje kärl, innehållande punsch, för hvilken enligt 1 § afgift bör erläggas, skall, då varan utlämnas, vara försedt med beleggningstämpel (punschstämpel) å det belopp, som efter kärlets rymd svarar mot den i nämnda § angifna afgift.

2 mom. Vid försäljning till förtäring på stället må kärlet ej öppnas eller den därå anbringade stämpel rubbas, förr än kärlet blifvit till köparen öfverlämnadt.

4 §.

Punschstämplar skola vara att tillgå af följande slag, nämligen

- a) för buteljer, krus och damejeanner afsedda enkla stämplat å 10, 20, 30, 40 och 60 öre samt 1,80, 3 och 6 kronor,
- b) för ankare och fat afsedda dubbelstämplar å 6, 12, 24 och 30 kronor; skolande de bägge delar, hvaraf hvarje dubbelstämpel består, hafva sins emellan olika bredd och vara märkta med ett och samma ordningsnummer.

5 §.

1 mom. Punschstämpel skall fästas å kärlet med hela den limmade sidan.

På butelj, krus och damejeanne skall stämpel så anbringas, att den å stämpelns midt befintliga valörbeteckningen kommer midt öfver korken, och flikarna nedvikas efter kärlets hals.

På ankare och fat skall den bredare stämpeldelen anbringas öfver sprundet, den smalare öfver tapphållet, och detta så, att den bredare stämpeldelens valörbeteckning kommer midt öfver sprundet och den smalares midt öfver tapphållet, samt att flikarna å bägge stämpeldelarna sträckas rätt ut åt sidorna. Stämpeldelar med olika ordningsnummer få icke fästas på ett och samma kärl.

2 mom. Om kärl, som enligt denna förordning skall vara belagdt med punschstämpel, förses med kapsyl, plåt eller annan skyddsanordning öfver stämpeln, skall i det sålunda anbringade skyddsämnet finnas ett cirkelrundt hål, så stort och afpassadt, att inom dess omkrets stämpelns valörbeteckning kan framträda, och må skyddsanordningen ej sträcka

sig så långt öfver stämpelns öfriga delar, att å de enkla stämplarna de å flickarna befintliga vapen eller å dubbelstämplarna ordningsnumren skylas.

3 mom. Ansvarigheten för iakttagande af föreskrifterna i denna § åligger den, som försäljer punsch under sådana omständigheter, att kärlet, hvori punschen inneslutes, skall vara åsatt stämpel.

6 §.

Statskontoret skall i Stockholm genom därtill antagna försäljningsmän och i länen genom Konungens befallningshafvande låta tillhandahålla punschstämplar; åliggande Konungens befallningshafvande att för stämplarnas tillhandahållande förordna försäljningsmän för hvarje stad äfvensom, till erforderligt antal, för landet.

Den myndighet, som försäljningsman förordnat, äger, när så skäligt pröfvas, honom entlediga. Däröfver må klagan ej föras.

7 §.

Försäljningsman vare skyldig att för sin uppbörd ställa behörigen godkänd borgen eller ock nedsätta obligationer i enlighet med därom gällande föreskrifter; ägande försäljningsman att efter rekvisition hos den myndighet, som honom förordnat, få stämplars sig tillställda inom det belopp, för hvilket säkerhet sålunda blifvit ställd.

För stad förordnad försäljningsman åligger att hafva den till försäljningen afsedda lägenhet för allmänheten tillgänglig hvarje söcken dag å tid, som bestämmes af den myndighet, som försäljningsmannen förordnat.

8 §.

Beträffande uppbörd och redovisning för punschstämplar skall i tillämpliga delar iakttagas hvad som finnes föreskrifvet i förordningen angående stämpelafgiften, dock att försäljningsman i redovisning för punschstämplar icke äger att såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo mer än en procent af det belopp, för hvilket punschstämplar under året försålts.

9 §.

Har, sedan punschstämpel anbragts å kärl på sätt i 5 § sägs kärlet blifvit förstördt eller skadadt, så att varan gått förlorad eller undergått sådan förändring, att den icke kan till försäljning användas, eller har af annan orsak varan förstörts eller förändrats såsom nu är sagdt, då må, därest med intyg, i stad af borgmästare, polismästare, notarius publicus eller stadsfiskal och å landet af kronofogde eller länsman, styrkes, ej mindre att nu nämndt förhållande inträffat, än ock att be-tryggande åtgärd vidtagits till förhindrande af stämpelns vidare användning för sitt ändamål, statskontoret eller i landsorten Konungens befallningshafvande på ansökning medgifva restitution af stämpelafgiften.

10 §.

1 mom. Förbrytelse mot 3 § 1 mom. straffes med böter från och med 100 kronor till och med 500 kronor eller, där särskildt förmildrande omständigheter föreligga, med böter från och med 10 kronor till och med 100 kronor; och vare den skyldige tillika pliktig erlægga afgift enligt 1 § för den försålda punschen.

2 mom. Öfverträdelse af bestämmelserna i 2 §, i 3 § 2 mom. eller i 5 § 1 och 2 mom. straffes med böter från och med 5 kronor till och med 100 kronor; dock att, därest genom öfverträdelsen afgift enligt 1 § undandragits statsverket, öfverträdelsen varde ansedd efter hvad i 1 mom. är stadgadt.

3 mom. Husbonde ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af husbonden själf gjord.

4 mom. Af böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfaller hälften åklagaren och hälften kronan. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

5 mom. Vid bristande tillgång förvandlas böterna enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1906.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 april 1905.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve GYLDENSTOLPE,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN,
 VIRGIN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer anförde:

Sedan Kungl. Maj:t i nådig proposition den 30 januari 1903 föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för punsch samt Riksdagen med underdånig skrifvelse den 15 därpåföljande maj öfverlämnat en af Riksdagen med anledning af den nådiga propositionen antagen förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch utfärdade Kungl. Maj:t den 22 maj 1903 nådig förordning i ämnet, hvilken förordning i enlighet med Riksdagens beslut skulle gälla från och med den 1 januari 1904 tillsvidare, dock ej längre än till utgången af år 1905, såframt ej annorlunda blefve i grundlagsenlig ordning bestämdt.

Med afseende därå att den nu gällande förordningen i ämnet sålunda skulle upphöra att gälla med utgången af innevarande år, uttalade jag redan vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 sistlidne januari af de till statsregleringen för år 1906 hörande frågor den åsikt, att, då den inkomst, som kunde beredas statsverket genom en särskild beskattning af punsch, vore fortfarande behöflig samt nämnda artikel i min tanke erbjöde ett synnerligen lämpligt beskattningsföremål, förnyadt förslag angående en särskild stämpelavgift för punsch borde Riksdagen föreläggas.

Det förslag, jag i sådant afseende nu går att framlägga, öfverensstämmer i allt väsentligt med nu gällande förordning i ämnet. Särskildt har jag icke funnit anledning till någon rubbning i de nuvarande grunderna för skattens utgörande eller i den nu fastställda skattesatsen.

I den nuvarande förordningen är stadgadt, att vid försäljning af punsch, för hvilken stämpelavgift utgår, icke må användas buteljer af annan rymd än en sjättedels, en tredjedels, två tredjedels eller en liter. Enär emellertid enligt det för Riksdagen framlagda förslaget till ny förordning angående försäljning af brännvin, dit enligt förslaget äfven punsch är att hänföra, det minsta tillåtna försäljningsbeloppet vid utminuterung skulle utgöra en half, i stället för, såsom nu är fallet, en hel liter, synes, därest berörda förslag i nämnda del vinner godkännande, däraf böra blifva en följd, att vid försäljning af punsch, för hvilken stämpelavgift skall utgå, må begagnas äfven buteljer om en half liters rymd. Under sådan förutsättning böra tydligen äfven enkla stämplor å 30 öres valör, afsedda att användas för stämpelbeläggning af sådana buteljer, finnas att tillgå. För detta ändamål har i 2 och 4 §§ af det nu föreliggande förslaget erforderliga jämkningar vidtagits.

I det vid 1903 års Riksdag framlagda förslaget till förordning i förevarande ämne fanns i 5 § 2 mom. intagen en bestämmelse, att punschstämpel skulle, till skydd för densamma, täckas, på butelj, krus eller damejeanne med en kapsyl af stanniol samt på ankare och fat med en plåt af lämplig metall. Härom yttrade Riksdagen i sin ofvannämnda skrifvelse af den 15 maj 1903, att, då ifrågavarande kapsyler och plåtar endast hade till ändamål att utgöra skydd för de å kärlden anbringade stämplor, men icke ägde någon som helst betydelse ur kontrollsynpunkt, ingen anledning syntes förefinnas att ålägga försäljare af punsch en ovillkorlig skyldighet att å kärlden anbringa dylika skyddsmedel. I många fall vore dessa skyddsmedel, åtminstone kapsyler, alldeles obehöfliga, och anbringandet däraf skulle endast förorsaka en

onödig utgift, hvartill komme, att vid brådskande påsättning af kapsyler det lätt skulle kunna hända, att den därunder befintliga stämpeln sönderletes. Riksdagen ansåge på dessa grunder, att det visserligen borde vara försäljare af punsch tillåtet men däremot ej åläggas dem såsom en skyldighet att förse punschkärnen med betäckning af ofvanberörda slag; och blef ifrågavarande stadgande i förordningen affattadt i enlighet med den af Riksdagen sålunda uttalade mening.

Den erfarenhet, som vunnits under det år, nu gällande förordning varit i tillämpning, har emellertid visat, att stämplarna, anbragta å punschbuteljer, som icke äro försedda med kapsyl, lätt lossna, särdeles ifall, såsom vid servering ofta förekommer, buteljerna förvaras på is, samt att stämplarna därvid ofta nog affalla alldeles oskadade, så att de utan svårighet kunna ånyo användas.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Uppsala län, med anledning af en utaf polismyndigheten i Uppsala gjord anmälan, att, enligt hvad erfarenheten gafve vid handen, fara för missbruk i berörda hänseende i ganska stor utsträckning förefunnes, gjort framställning om ändring af förordningen i syfte att förekomma detta, har ock statskontoret, hvars yttrande häröfver inforrats, i underdånigt utlåtande den 12 april 1904 såsom sin mening framhållit, att, enligt hvad af den gjorda anmälan framginge, det vore att befara, att, därest åtgärd i berörda syfte ej vidtoges, missbruket af punschstämplars användning möjligen skulle kunna blifva af sådan omfattning, att statsverket däraf tillskyndades afsevärd förlust, och med anledning häraf ifrågasatt, huruvida icke 5 § 2 mom. i förordningen borde ändras till hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i 1903 års nådiga proposition i ämnet föreslagits och sålunda ovillkorlig föreskrift meddelas därom, att å punschstämpel, fästad å kärn, hvarom i förordningen vore fråga, skulle anbringas sådan betäckning, som jag förut omförmält.

För egen del hyser jag enahanda uppfattning som statskontoret om behöfligheten af ett stadgande i nyss angifna syfte. På sätt jag till det vid årets statsverksproposition fogade protokollet öfver finansärenden den 14 sistlidne januari antydt, hade det ock varit min afsikt att tillstyrka en ändring af ifrågavarande bestämmelse i sådan riktning. Då emellertid, enligt hvad jag sedermera inhämtat, patent utverkats å kapsyler af det slag, som härvid skulle komma i fråga att användas, och väckt rättegång om patentets giltighet ännu icke blifvit slutligen afgjord, har jag ansett det icke vara lämpligt att nu företaga en dylik ändring, utan synes frågan härom hellre böra tillsvidare anstå.

I 9 § af gällande förordning om stämpelafgift för försäljning af

punsch är stadgade meddeladt om villkoren och sättet för erhållande af restitution i vissa fall af erlagd stämpelafgift. Då Riksdagen vid behandlingen af 1903 års proposition i ämnet förehade denna del af förslaget, ifrågasattes, huruvida icke det föreslagna restitutionsförfarandet, hvilket antoges komme att vålla såväl vederbörande myndigheter som restitutionssökandena mycket besvär, borde utbytas mot en annan, enklare anordning; och anförde Riksdagen i sådant afseende, hurusom det, efter hvad Riksdagen inhämtat, i en i Tyskland gällande lag angående stämpelafgift för mousserande viner af den 9 maj 1902 vore stadgadt, att hvarje tillverkare finge räkna sig till godo en rabatt af 5 procent å värdet af samtliga vid hans fabrik under året använda stämpelmärken. Införandet af bestämmelse om ett sådant rabattafdrag skulle enligt Riksdagens mening vara en lämplig åtgärd, ägnad att på en gång tillgodose punschfabrikanternas och försäljarnes skäliga anspråk på vederlag för stämplars i ifrågavarande fall samt på ett enkelt och praktiskt sätt undvika restitutionsförfarandet. Då emellertid en ändring i antydd riktning af bestämmelserna om restitution icke syntes kunna genomföras utan att gällande föreskrifter om försäljning af stämplars samt uppbörd och redovisning af stämpelmedel i vissa delar underkastades omarbetning, hade Riksdagen icke för det dåvarande velat vidtaga någon ändring i berörda hänseende i Kungl. Maj:ts förslag, men ansåge Riksdagen frågan härom böra vid utarbetande af ett eventuellt nytt författningsförslag i ämnet tagas under ompröfning.

För att utröna i hvad mån en ändring af nu gällande bestämmelser i nyssberörda hänseende må anses vara af behovet påkallad, har jag dels låtit göra förfrågan i statskontoret, dels infordrat uppgifter från Kungl. Maj:ts befallningshafvande i samtliga län, i hvilken utsträckning ansökningar om sådan restitution förekommit under år 1904. Af de inkomna svaren framgår, att dylika ansökningar under året förekommit allenast i två fall. I det ena fallet beviljades restitution till ett belopp af 24 kronor, i det andra fallet afslogs ansökningen. Då således under första året, författningen varit i tillämpning, anspråk på restitution af stämpelafgift endast i sällsynta undantagsfall kommit i fråga och anledning alltså synes förefinnas till antagande, att dylika anspråk äfven framdeles endast sällan komma att framställas, har jag ansett tillräckliga skäl saknas för vidtagande af en ändring i författningen i den riktning, Riksdagen angifvit, helst en sådan ändring tydligen skulle medföra en rätt afsevärd förlust för statsverket och i många fall en obehörig skattelindring för den enskilde.

I sin berörda skrifvelse har Riksdagen vidare upptagit frågan, huruvida icke i förordningen borde införas ett stadgande om rätt till utbyte af punschstämplar, som blifvit för sitt ändamål obrukbara. Riksdagen har emellertid icke förbisett, att lösningen af denna fråga vore förenad med stora svårigheter. Det lede nämligen enligt Riksdagens uppfattning intet tvifvel, att en väsentlig skillnad förefunnes i fråga om säkerheten för missbruk af rätten till utbyte af stämplor, då utbytet gällde vanliga stämplor och då detsamma gällde punschstämplar. I de flesta fall syntes det vara omöjligt att bedöma, huruvida en söndersliten punschstämpel användts för sitt ändamål eller icke, men, å andra sidan, kunde det icke bestridas, att mången gång sådana omständigheter kunde vara för handen, att rätt till utbyte af stämplor, som gått förlorade utan att hafva blifvit använda, borde förefinnas.

Riksdagen, som icke för det dåvarande ansett sig böra i förordningen införa ett stadgande angående en sådan rätt, ansåge emellertid äfven denna fråga böra komma under öfvervägande vid utarbetande af nytt förslag till förordning i ämnet.

Icke heller i nu berörda afseende har emellertid, såvidt jag kunnat utröna, framträdt något praktiskt behof af den betydelse, att på grund däraf lagbestämmelser i det af Riksdagen angifna syfte kunna anses vara af behovet påkallade. Med afseende härå och då, på sätt äfven Riksdagen framhållit, de ifrågasatta bestämmelserna angående rätt till utbyte af punschstämplar svårligen kunna så affattas, att icke missbruk däraf alltför lätt kan uppstå, har jag icke ansett mig böra tillstyrka införande i förordningen af bestämmelser i sådan riktning.

Såsom jag förut nämnt, antogs nu gällande förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch af Riksdagen att gälla endast till utgången af år 1905. Anledningen till att giltighetstiden för förordningen sålunda begränsades, synes, enligt hvad af Riksdagens ofvanberörda skrifvelse framgår, hufvudsakligen hafva varit den, att man, innan bestämmelserna rörande en dylik beskattning, som då hos oss utgjorde en nyhet, för längre tid fastsloges, ville vinna någon erfarenhet om, huru desamma i praktiken skulle verka. Då emellertid numera nödig erfarenhet härutinnan vunnits och förordningens bestämmelser i det stora hela torde hafva befunnits efter förhållandena väl lämpade, synes anledning till en dylik begränsning nu icke längre föreligga.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med de af honom sålunda uttalade åsikter affattadt förslag till

förordning angående en särskild stämpelavgift för försäljning af punsch äfvensom erinrat om sin i annat sammanhang gjorda hemställan, att skattetiteln punschskatt måtte i riksstaten för år 1906 upptagas till ett belopp af 1,300,000 kronor, hemställde departementschefen i underdånighet, att Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga det af honom nyss upplästa förslaget till förordning angående en särskild stämpelavgift för försäljning af punsch.

Hvad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Sven Köhler.